

Yrittäjien tulot ja verot

vuoden 2010 tulo- ja verotiedoilla

2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012
2012

ESIPUHE

Verotus ja valtiontalouden tasapainottaminen ovat jälleen kerran keskeisiä puheenaiheita. Tässä yhteydessä myös yrittäjien verotus nousee toistuvasti esiin. Sen esitetään olevan muun muassa pääasiallinen tuloerojen kasvun aiheuttaja tai johtavan laaja-alaiseen ansiotulon pääomatuloksi muuntamiseen. Perinteiseen tapaan yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista käytävä keskustelu perustuu kuitenkin lähinnä kärjistettyihin yksittäistapauksiin.

Liian harvoin tulee esiin se, että yrittäjän ja palkansaajan aseman välillä on merkittävä ero. Yrittäjä usein sijoittaa yhteen kohteeseen, yritykseensä, koko omaisuutensa. Lisäksi yrittäminen sitoo henkilön työaikaan aivan toisella tavalla kuin palkkatyön tekeminen. Liian usein yrittäjää ja palkansaajaa verrataan tulonsaajina sellaisenaan toisiinsa ja tämän pohjalta muodostetaan mielikuva yrittäjälle anteliaasta verotuksesta.

Kattavaa kokonaiskuvaa yrittäjän saamista tuloista ja maksamista veroista ei juuri ole ollut lukuun ottamatta tulonjakotilaston kotitalouskohtaisia tietoja. Yrittäjän saamien tulojen vertailu palkansaajan tuloihin on erilaisen riskiaseman lisäksi vaikeaa myös siinä suhteessa, että tyypillisesti yrittäjien tulot vaihtelevat voimakkaasti vuosittain. Palkansaajien tulot sen sijaan ovat huomattavasti vakaampia. Varsinkin yritystoiminnan alkuvaiheessa yrittäjällä on tyypillisesti vähän tuloja, mutta joinakin hyvinä vuosina tulot saattavat muodostua suuriksi.

Tässä selvityksessä käytetään Verohallinnon kaikista verovelvollisista keräämiä tietoja vuodelta 2010 maksuunpannusta verotuksesta. Verohallinto on julkaissut tällaista tietoa henkilöverotuksen maksuunpanosta jo pitkään. Näistä tiedoista ei kuitenkaan suoraan saada kuvaa yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista, koska luokitukset henkilöverotuksessa perustuvat henkilöiden saamiin tulomääriin eri lähteistä.

Yrittäjien verotuksen kuvaamista varten Verohallinto on tehnyt erikseen tilastoajon YEL-vakuutetuista yrittäjistä ja heidän saamistaan tuloista sekä heille maksuunpannuista veroista vuodelta 2010. Vastaava ajo on aiemmin tehty vuosien 2003–2009 maksuunpannuista veroista. Yrittäjien tulot ja verot -selvityksestä saadaan kattava kuva YEL-vakuutettujen yrittäjien tuloista ja veroista vuonna 2010 sekä näiden vertailusta palkansaajien tuloihin ja veroihin.

SISÄLTÖ

ESIPUHE.....	1
TIIVISTELMÄ JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	3
1 KÄYTETTY AINEISTO.....	5
2 YRITTÄJIEN JA PALKANSAAJIEN TULOT JA VEROTUS.....	6
3 YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄISEN TULON PROFIIILI	9
4 PÄÄOMATULOT.....	10
5 ANSIOTULOT.....	11
6 SOSIAALITURVAETUUDET.....	12
7 YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRIN MAKSAMAT VEROT	12
8 YRITTÄJIEN TULOJAKAUMA	15
9 YRITYS- JA PÄÄOMAVEROTUKSEN VAIKUTUS YRITTÄJIEN VEROTUKSEEN.....	18

*Tämän raportin kyselyn tuloksista on laatinut
ekonomisti Petri Malinen Suomen Yrittäjistä.
Yhteystiedot: petri.malinen@yrittajat.fi, 09 2292 2845.*

TIIVISTELMÄ JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Yrittäjien keskimääräiset tulot vuonna 2010 olivat 40 638 euroa. Vuonna 2010 yrittäjien tulot kääntyivät talouden nousun seurauksena kasvuun useamman vuoden laskun jälkeen ja nousivat 6,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Tuloista ansiotuloa oli 73 prosenttia ja loput 27 prosenttia pääomatuloa. Tulojen jakautuminen ansio- ja pääomatuloihin muuttui siten, että ansiotulojen osuus laski 2 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Yrittäjälle tuloista jäi verotuksen jälkeen käteen keskimäärin 5,9 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin eli 30 966 euroa.

Yrittäjien tulot eivät jakaudu tasaisesti. Lähes neljänneksellä yrittäjistä tulot jäivät toissa vuonna alle 15 000 euroon, lähes kahdella kolmanneksella tulot jäivät alle keskipalkan ja vain kuudenneksella tulot ylittivät 55 000 euroa. Alle 15 000 vuositulot kertovat, että osa yritystoiminnasta on osapäiväistä tai sivutoimista.

Yrittäjien tuloistaan maksama keskimääräinen veroprosentti oli 26,9 mukaan luettuna yhteen kertaan verotetuista osingoista maksettu vero. Yrittäjien verotus oli 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2009. Kun eläkemaksu otetaan huomioon, yrittäjien keskimääräinen veroaste oli 33,2 prosenttia. Vastaavalla tulotasolla¹ laskettuna palkansaajan tulojen mukainen laskennallinen verorasitus olisi vuonna 2010 ollut 29,7 prosenttia.

Taulukko 1.

Saman tulotason yrittäjien ja palkansaajien verotuksen vertailu vuonna 2010

	Yrittäjät		Palkansaajat	
Tulot	40 638		40 638	
- Siitä ansiotuloa	29 642	73 %	38 040	94 %
- Siitä pääomatuloa ²	10 996	27 %	2 598	6 %
Maksetut verot	9 672		10 294	
Käteen jäävät tulot verotuksen jälkeen	30 966		30 344	
- Yrityksessä maksettu vero ³	1 714		302	
Bruttotulot I (tulot ja yritysvero)	42 352		40 940	
Veroaste ml. yrityksessä maksettu vero, %	26,9		25,9	
- Lakisääteiset vakuutusmaksut	4 022		2218	
Bruttotulo II (bruttotulot I ja lakisääteiset maksut)	46 374		43 158	
Kokonaisveroaste, %	33,2		29,7	

Esimerkkilaskelma osoittaa, että palkansaajan verotus olisi yrittäjien keskimääräisellä tulotasolla yrittäjiä kevyempää. Lopputulokseen vaikuttavat muun muassa tulojen rakenne ja erot sosiaaliturvamaksuissa.

¹ Kyseessä eivät ole palkansaajan keskimääräiset tulot, vaan esimerkki on laadittu sen selvittämiseksi, kuinka palkansaajia verotettaisiin yrittäjien keskimääräisellä tulotasolla.

² Sisältää ns. pääomaosingon, joka on verotettu yhteen kertaan yhtiössä.

³ Saatu laskennallisesti.

Vuoden 2010 maksuunpanotilaston mukaan palkansaajien keskimääräiset tulot olivat 31 629 euroa, mikä on 3,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2009. Yrittäjien tulot olivat siten 28,5 prosenttia korkeammat kuin palkansaajilla. Verrattaessa tuloja tulee ottaa huomioon, että yrittäjät tekivät lähes neljänneksen pidempää työpäivää. Palkansaajien keskimääräinen veroprosentti oli 22,5 prosenttia ja käteen jäävä tulo 24 528 euroa.

Tulojen muutosta selittää se, että niin yrittäjien kuin palkansaajien pääomatulot nousivat. Yrittäjien pääomatulot nousivat vajaan kuudenneksen ja palkansaajien reilun viidenneksen. Myös ansiotulojen kehitys oli molemmilla ryhmillä samansuuntainen: yrittäjien ansiotulot kasvoivat lähes neljä prosenttia, ja palkansaajien ansiotulot nousivat hieman alle kolme prosenttia.

Nykyinen yritys- ja pääomaverojärjestelmä teki pääsääntöisesti tulon nostamisen palkkana yrityksestä aiempaa kannattavammaksi suhteessa ansiotulo-osinkoon. Maksuunpanoaineiston perusteella yrittäjien palkkatulon määrä onkin kasvanut huomattavasti samaan aikaan kun ansiotulo-osingon määrä on laskenut vuosina 2004–2010. Ansiotulo-osingon saajien määrä oli edelleen laskussa. Vuonna 2010 niitä sai 17 576 henkilöä, mikä on lähes kolmanneksen vähemmän kuin 2004. Vastaavana aikana yrittäjistä palkkatuloa saavien osuus on noussut viidenneksen ja oli 90 065 henkilöä vuonna 2010.

Pitkään jatkunut yrittäjien verotuksen keventyminen kääntyi kiristymiseksi vuonna 2010. Kaikki lakisääteiset maksut mukaan lukien yrittäjien keskimääräinen kokonaisveroaste oli 33–35 prosenttia vuosina 2005–2010, kun palkansaajilla vastaava veroaste oli 27–30 prosenttia.

Vuoden 2005 yritysverouudistus ja ansiotulojen verotuksen nyt katkennut keventyminen ovat tätä ennen laskeneet keskimäärin yrittäjien kokonaisuudessaan maksamia veroja. Verotuksen maksuunpanotilaston mukaan on kuitenkin noin 20 000 sellaista omistajayrittäjää, joiden verotus on kiristynyt voimassa olevan yritys- ja pääomaverojärjestelmän vuoksi, koska heillä on ansiotulona verotettavaa osinkoa.

Lisäksi on 1 500 sellaista yrittäjää, joilla yritysverojärjestelmässä asetettu 90 000 euron osinkotuloraja täyttyy. Näistä valtaosalla verotus on kiristynyt, koska rajan ylittävät pääomatulo-osingot verotetaan osittain kahteen kertaan.

Osinkoverotuksen sitominen yrityksen nettovaroihin on sisältänyt kannustimen huolehtia yrityksen omavaraisuudesta ja lisännyt eri sijoitus- ja rahoitusmuotojen neutraalisuutta. Tämä on auttanut yrityksiä kartuttamaan varallisuuttaan. Tätä kautta vahvistuneet taseet ovat osaltaan vähentäneet konkurssien määrää ja erityisesti työpaikkojen menetyksiä talouskriisin aikana pk-yrityksissä.

1 KÄYTETTY AINEISTO

Tässä selvityksessä käytetään Verohallinnon kaikista verovelvollisista keräämiä tietoja vuodelta 2010 maksuunpannusta verotuksesta. Verohallinto on julkaissut tällaista tietoa jo pitkään henkilöverotuksen maksuunpanosta. Näistä tiedoista ei kuitenkaan suoraan saada kuvaa yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista, koska luokitukset henkilöverotuksessa perustuvat henkilöiden saamiin tulomääriin eri lähteistä.

Verohallinto tuottaa erikseen tilastoajon YEL-vakuutetuista yrittäjistä ja heidän saamistaan tuloista sekä heille maksuunpannuista veroista vuodelta 2010. Vastaava erillinen tilausajo on aiemmin tehty myös vuosien 2003–2009 maksuunpannuista veroista.

Vuodelta 2003 toimitetussa verotuksessa henkilöille liitettiin ensi kertaa tieto YEL- tai MYEL-vakuutuksesta. Tämä tehtiin siinä tarkoituksessa, että vuodelta 2003 näille henkilöille voitiin verotuksessa määrätä sairausvakuutusmaksu, mikä vuoden 2003 alusta lukien on perustunut YEL- tai MYEL-työtuloon aiemman verotuksessa todetun työtulon sijasta.

YEL-vakuutettuja ovat kaikki henkilöyhtiöiden vastuunalaiset yhtiömiehet ja elinkeinonharjoittajat sekä ne osakeyhtiöiden omistajat, joiden omistusosuus ylittää 50 prosenttia yhtiön osakekannasta. YEL-vakuutettuja henkilöitä oli vuodelta 2010 toimitetussa verotuksessa 207 186, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 206 187. Näin ollen YEL-vakuutettujen henkilöiden lukumäärä nousi vain 0,5 prosenttia, kun aikaisemmin kasvu on ollut 1,7–3,2 prosenttia.

Tilastokeskuksen mukaan yrittäjäksi itsensä kokevia henkilöitä on enemmän kuin YEL-vakuutettuja. Työvoimatutkimuksen mukaan yrittäjiä (pois lukien alkutuotanto ja avustavat perheenjäsenet) oli 248 000 vuonna 2010. YEL-vakuutetut muodostavat selvän ydinjoukon tästä itsensä yrittäjäksi kokevien henkilöiden joukosta. Heidän lisäksi näyttää olevan muutama kymmenen tuhatta TyEL:ssä vakuutettuna olevaa henkilöä, jotka kokevat itsensä yrittäjiksi mutta joilla itsellään YEL-vakuutuksen ehdot eivät täyty.

2 YRITTÄJIEN JA PALKANSAAJIEN TULOT JA VEROTUS

Vuosina 2005 ja 2006 yritys- ja pääomaverotusta uudistettiin merkittävästi. Uudistus oli laaja ja käsitti suuren joukon erilaisia muutoksia pääomaverotukseen ja periaatteellisen muutoksen aiempaan verolainsäädäntöön verrattuna. Vuonna 2005 siirryttiin periaatteessa osinkotulojen osittain kahdenkertaiseen verotukseen, kun aiemmin oli ollut voimassa yhtiöveron hyvitysjärjestelmä, jolla pyrittiin siihen, että yrityksestä saatu tulo verotettiin vain yhteen kertaan.

Vuosina 2005–2006 tehty verouudistus sisälsi yrittäjän kannalta keskeisinä muutoksina yhtiöverokannan alennuksen 29 prosentista 26 prosenttiin. Samalla luovuttiin yhtiöveron hyvityksestä EU-lainsäädännön vuoksi. Samassa yhteydessä yhteen kertaan verotetun osingon määrää pienennettiin 9,585⁴ prosentista 9 prosenttiin nettovarallisuudesta. Yli 9 prosentin menevältä osalta luetaan ansiotuloksi 70 prosenttia. Yhteen kertaan verotetulla osingolla on lisäksi osakaskohtainen katto 90 000 euroa, jonka yli menevältä osalta 70 prosenttia verotetaan pääomatulona. Muutoksessa varallisuusverotusta kevennettiin nostamalla alaraja 250 000 euroon ja alentamalla verokanta 0,8 prosenttiin vuonna 2005. Varallisuusverosta luovuttiin kokonaan vuonna 2006.

Vuoden 2012 alussa yritysverotusta uudistettiin jälleen. Yhteisöverokanta alennettiin 24,5 prosenttiin, ja pääomaverokanta korotettiin 30 prosenttiin ja 50 000 euroa ylittävien tulojen osalta 32 prosenttiin. Samanaikaisesti pk-yritysten yhteen kertaan verotettujen osinkojen osakaskohtainen katto laskettiin 60 000 euroon. Nämä muutokset eivät kuitenkaan vielä näy tässä selvityksessä, joka perustuu vuoden 2010 tulo- ja verotietoihin. Lisäksi tulee ottaa huomioon se, että keskimääräinen osinko listaamattomista osakeyhtiöistä jäi noin 16 500 euroon ja valtaosalla yrittäjistä osingot olivat vähäisiä. Yli 80 prosentilla yrittäjistä osinkotulot jäivät alle 5 000 euron.

Yritys- ja pääomaverojärjestelmä on muuttanut yrittäjien tulojen rakennetta siten, että myös tuloverotukseen tehtävät muutokset vaikuttavat yrittäjien verotukseen merkittävästi. Yrittäjien tuloista neljä viidesosaa luetaan ansiotuloksi. Viime vuosina tuloverotusta on kevennetty, joten myös yrittäjien verotus on hieman keventynyt. Tämä kehitys päättyi kuitenkin vuonna 2010, ja verotus alkoi lievästi kiristyä.

Yrittäjien ja palkansaajien keskimääräiset tulot ja maksetut verot vuodelta 2010 maksuunpannussa verotuksessa on kerrottu taulukossa 2.

⁴ 9,585 % vastaa laissa ilmaistua 13,5 %:a, joka oli ilmaistu bruttolukuna.

Taulukko 2.
Yrittäjien ja palkansaajien tulot ja verot vuonna 2010

	Yrittäjät		Palkansaajat	
Tulot	40 638		31 629	
- Siitä ansiotuloa	29 642	73 %	29 878	94 %
- Siitä pääomatuloa ⁵	10 996	27 %	1 751	6 %
Maksetut verot	9 672		7 101	
Käteen jäävät tulot verotuksen jälkeen	30 966		24 528	
- Yrityksessä maksettu vero ⁶	1 714		302	
Bruttotulot I (tulot ja yritysvero)	42 352		31 931	
Veroaste ml. yrityksessä maksettu vero, %	26,9		23,2	
- Lakisääteiset vakuutusmaksut	4 022		1464	
Bruttotulo II (bruttotulot I ja lakisääteiset maksut)	46 374		33 395	
Kokonaisveroaste, %	33,2		26,6	

Yrittäjillä ansiotulojen osuus kaikista tuloista oli 73 prosenttia, kun se oli palkansaajilla keskimäärin 94 prosenttia. Pääomatulojen osuus yrittäjillä oli siten neljäsosa kaikista tuloista. Tällöin pääomatulona on huomioitu osingot netto-osinkoina niin, että niihin ei ole sisällytetty yhtiössä jo maksettua yhtiöveroa.

Verohallinnon tilastoimissa maksuunpanotiedoissa yrittäjien keskimääräiset tulot olivat 28 prosenttia (25 % v. 2009) korkeammat kuin palkansaajien tulot. Vuoden 2010 työvoimatutkimuksen mukaan yrittäjät tekivät viikossa noin 23 prosenttia enemmän työtä kuin palkansaajat. Yrittäjien keskimäärin saama tulo ylitti 28 prosentilla palkansaajan keskimääräisen tulon. Näin ollen työtuntia kohti laskettuna yrittäjän bruttotulot olivat vain noin 5 prosenttia suuremmat kuin palkansaajien bruttotulot.

Yrittäjien keskimääräinen veroprosentti oli 26,9 prosenttia ja palkansaajien 23,2 prosenttia vuonna 2010⁷. Yrittäjien saamistaan tuloista maksama keskimääräinen vero oli siten 3,7 prosenttiyksikköä (16 %) korkeampi kuin palkansaajilla. Myös yrittäjien saama tulo oli suurempi kuin palkansaajilla. Laskelmassa on otettu huomioon yritystoiminnasta saaduissa osingoissa yrityksessä ennen osingonjakoa maksettu vero.

Nämä kokonaisaineistoon perustuvat veroprosentit poikkeavat selvästi julkisuudessa usein esitetyistä esimerkkitapauksista saaduista veroprosenteista. Tämä johtuu siitä, että käytännössä verotilastoihin tulee mukaan paljon sellaisia henkilöitä, joilla on työ- ja yritystuloja vain osan vuotta tai osa-aikaisesti, kun esimerkkitapauksissa yleensä oletetaan kokopäivätoimen ansio- tai yrittäjätulo. Verotuksen maksuunpanosta saatavat todelliset tiedot kuitenkin kuvaavat käytännön elämässä tapahtuvaa tulonmuodostusta ja verotusta. Sen sijaan esimerkkitapaukset ovat tietyn oletuksen tehtyjä vertailuja.

Verotuksen jälkeen kätehen jäävissä tuloissa yrittäjien tulot ylittivät 26 prosentilla palkansaajien vastaavan keskimääräisen tulon vuonna 2010. Ottamalla huomioon yrittäjien keskimääräiset työtunnit, jotka ylittävät palkansaajien vastaavat työtunnit keskimäärin

⁵ Sisältää ns. pääomaosingon, joka on verotettu yhteen kertaan yhtiössä.

⁶ Saatu laskennallisesti.

⁷ Vertailtaessa veroprosentteja tulee ottaa huomioon erot yrittäjien ja palkansaajien tulon määrässä. Samalla tulotasolla palkansaajan veroasteeksi saadaan laskennallisesti 25,9 prosenttia.

23 prosentilla, yrittäjille ei jää käteen verotuksen jälkeen merkittävästi suurempaa tunti-kohtaista tulosta työpanoksestaan kuin palkansaajilla. Näin ollen yrittämisen riskistä jää keskimäärin hyvin pieni korvaus yrittäjille.

Yrittäjä maksaa työeläkemaksua YEL-maksuna. Työeläkemaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia. Eläketurvakeskuksen mukaan yrittäjä maksoi vuonna 2010 eläkevaikutusmaksua keskimäärin 20 109 euron suuruudesta työtulosta ja maksun suuruus oli 20,0 prosenttia. Palkansaaja maksoi omasta bruttopalkastaan keskimäärin 4,5 prosenttia palkansaajan työeläkemaksua ja 0,40 prosenttia työttömyysvakuutusmaksua. Nämä maksut veroina huomioon ottaen yrittäjän keskimäärin maksama kokonaisveroaste nousi 33,2 prosenttiin vuonna 2010, kun se palkansaajalla oli 26,6 prosenttia. Näin ollen maksuunpanotilaston mukainen keskimääräisen yrittäjän ja palkansaajan kokonaisveroasteen välinen ero oli 6,7 prosenttiyksikköä (14 %)⁸.

Yrittäjien tulot kääntyivät talouden piristymisen seurauksena kasvuun kaksi vuotta jatkuneen laskun jälkeen. Yrittäjien saamat keskimääräiset tulot kasvoivat 6,3 prosenttia vuonna 2010. Palkansaajien tulojen nousu jatkui niin ikään vuonna 2010. Nousua edellisestä vuodesta oli 3,5 prosenttia. Samanlainen kehitys jatkui myös käteen jäävien tulojen osalta. Yrittäjien käteen jäävät tulot kasvoivat 5,9 prosenttia ja palkansaajien 3,5 prosenttia. Yrittäjien tulot kääntyivät kahden vuoden alenemisen jälkeen kasvuun, ja myös palkansaajien tulot kasvoivat selvästi edellisvuosia nopeammin. Pääomatulot kasvoivat molemmilla ryhmillä voimakkaasti, yrittäjillä kuudenneksellä ja palkansaajilla viidenneksellä. Yrittäjien ja palkansaajien tuloja ja veroja on vertailtu taulukossa 3.

Taulukko 3.

Yrittäjien ja palkansaajien tulot ja verot vuosina 2009 ja 2010

	Yrittäjät			Palkansaajat		
	2009	2010	Muutos	2009	2010	Muutos
Tulot	38 240	40 638	6,3 %	30 552	31 629	3,5 %
- Siitä ansiotuloa	28 555	29 642	3,8 %	29 100	29 878	2,7 %
- Siitä pääomatuloa	9 685	10 996	13,5 %	1 452	1 751	20,6 %
Maksetut verot	8 996	9 672	7,5 %	6 853	7 101	3,6 %
Käteen jäävät tulot	29 244	30 966	5,9 %	23 699	24 528	3,5 %

⁸ Tulee kuitenkin ottaa huomioon, ettei maksuunpanotilaston mukainen keskimääräisen yrittäjän ja palkansaajan tulojen määrä ole sama.

3 YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄISEN TULON PROFILI

Yrittäjien tulonmuodostuksen hahmottamiseksi taulukossa 4 kuvataan keskeisimpien tuloerien osuutta yrittäjien keskimääräisistä tuloista vuosina 2009 ja 2010.

Taulukko 4.

Yrittäjän keskimääräisten tulojen profiili vuosina 2009 ja 2010

Tulot	2009		2010	
	38 240		40 638	
Siitä ansiotuloa	28 555	74,7 %	29 642	72,9 %
- Palkkatuloa päätoimesta	11 287	29,5 %	11 874	29,2 %
- Ansiotuloa yritystoiminnasta	14 710	38,5 %	14 128	34,8 %
- Muuta ansiotuloa	2 558	6,7 %	3 640	9,0 %
Siitä pääomatuloa	9 685	25,3 %	10 996	27,1 %
- Pääomatuloa yritystoiminnasta	5 958	15,6 %	6 109	15,0 %
- Muuta pääomatuloa	3 727	9,7 %	4 887	12,0 %

Yrittäjien keskimääräisistä tuloista, 40 638 eurosta, 73 prosenttia oli ansiotuloa ja 27 prosenttia pääomatuloa. Siten yritystoiminnasta saaduista tuloista valtaosa, eli lähes neljä viidesosaa luetaan ansiotuloksi, lähinnä joko palkkatuloksi (29 %) tai yritystoiminnasta saaduksi ansiotuloksi (35 %). Palkkatulon osuus laski edellisestä vuodesta 0,3 prosenttiyksiköllä, ja yritystoiminnan ansiotulojen osuus on laskenut 3,7 prosenttiyksiköllä.

Yritystoiminnasta saatua pääomatuloa yrittäjillä oli vuonna 2010 keskimäärin heidän tuloistaan 6 109 euroa eli 15 prosenttia kaikista tuloista. Tämä osuus on laskenut edellisestä vuodesta 0,6 prosenttiyksiköllä. Sen sijaan muiden pääomatulojen osuus on nousut 2,3 prosenttiyksikköä.

Noususta huolimatta muiden pääomatulojen osuus oli edelleen pienempi kuin yritystoiminnasta saatujen pääomatulojen. Muiden pääomatulojen osuus tuloista oli 12 prosenttia, kun taas yritystoiminnasta nostettujen pääomatulojen osuus oli 15 prosenttia. Koska tilastosta on mahdotonta päätellä kokonaan, missä määrin vuokratuloiksi ja luovutusvoitoiksi tilastoidut tulot mahdollisesti liittyvät henkilön varsinaiseen yritystoimintaan, oli yritystoiminnasta varmuudella saatua pääomatuloa yrittäjillä keskimäärin viidennes heidän tuloistaan.

4 PÄÄOMATULOT

Yrittäjät voivat saada yritystoiminnasta pääomatuloa jaettavina yritystuloina joko elinkeinotoiminnasta tai yhtymästä tai sitten pääomatuloiksi luettuja osinkoja listautumattomista osakeyhtiöistä⁹. Tämän lisäksi yrittäjällä voi olla pääomatuloja myös muusta kuin yrittäjätoiminnasta. Yrittäjien pääomatuloja on eritelty taulukossa 5.

Merkittävimmin pääomatuloja yrittäjät saavat listautumattomista osakeyhtiöistä. Tällaisia tuloja oli noin kolme viidesosaa yrittäjien saamista kaikista pääomatuloista. Vuodelta 2010 toimitetussa verotuksessa yrittäjät saivat osinkotuloja noin 1 150 miljoonaa euroa. Tästä määrästä osinkotuloja pörssiyrityksistä oli 73 miljoonaa euroa ja loput listautumattomista osakeyhtiöistä. Vuoteen 2009 verrattuna kokonaismäärä kasvoi noin 70 miljoonaa euroa ja pörssiyrityksien osinkojen osuus 14 miljoonaa euroa.

Yrittäjien listaamattomista yhtiöistä saamista noin 1 075 miljoonan euron osingoista luettiin pääomatuloksi noin 870 miljoonaa euroa (81 %) ja ansiotuloksi reilut 200 miljoonaa euroa (19 %). Vastaavasti vuonna 2009 saaduista 1 000 miljoonasta eurosta noin 810 miljoonaa euroa oli pääomatuloja ja lähes 200 miljoonaa euroa ansiotuloja. Siten ansiotulo-osinkoja ei ole nostettu edellisvuotta oleellisesti enempää neljänä viime vuonna, ja näiden määrä laski parina näitä edeltäneenä vuotena. Pääomatulo-osinkoja saatiin noin 7 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Taulukko 5.
Pääomatulot euroa/henkilö vuosina 2009 ja 2010

	2009		2010	
Jaettavat yritystulot				
- Elinkeinoiminnasta	1 029	10,6 %	958	8,7 %
- Yhtymästä	980	10,1 %	951	8,6 %
Pääomatulo listautumattomista oy:istä	3 949	40,8 %	4 199	38,2 %
Vuokratulot	1 287	13,3 %	1 325	12,0 %
Luovutusvoitot	1 880	19,4 %	2 918	26,5 %
Muut pääomatulot	560	5,8 %	645	5,9 %
Pääomatulot yhteensä	9 685		10 996	

Listautumattomista osakeyhtiöistä saadut pääomatulot muodostavat vajaat 40 prosenttia yrittäjien keskimäärin saamista pääomatuloista. Tämä tuloerä nousi 6,3 prosenttia vuoden 2009 tasolta. Toisaalta yhtymistä saadut pääomatulot laskivat 3,0 prosenttia ja elinkeinotoiminnasta saadut pääomatulot 6,9 prosenttia. Vuokratulot sen sijaan nousivat 3,0 prosenttia. Luovutusvoittojen määrässä tapahtui selvä muutos edellisiin vuosiin, ja ne kääntyivät 55 prosentin kasvuun. Vuonna 2009 ne laskivat 24 prosenttia, kun edellisenä vuonna laskua oli yli 40 prosenttia. Luovutusvoittojen osuus oli 27 prosenttia yrittäjien keskimäärin saamista pääomatuloista. Listautumattomista osakeyhtiöistä saatujen pääomatulojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista oli 10,3 prosenttia, ja luovutusvoittojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista oli 7,2 prosenttia.

⁹ Sisältää myös ns. yhteen kertaan verotetun pääomaosingon.

5 ANSIOTULOT

Yrittäjien saamista tuloista lähes kolme neljäsosaa oli ansiotuloa. Valtaosin nämä tulot ovat tavalla tai toisella yritystoiminnasta saatua tuloa, mutta niihin sisältyy myös eriä muista erilaisista ansiotuloista. Yrittäjien ansiotuloja on vertailtu taulukossa 6.

Listautumattomista osakeyhtiöistä nostettiin esimerkiksi ansiotulo-osinkoja noin 200 miljoonaa euroa vuonna 2010. Osinkojen määrä on säilynyt tällä tasolla jo useamman vuoden ajan. Elinkeinoiminnasta ja yhtymistä ansiotuloina jaettujen yritystulojen määrä kasvoi noin 2,5 prosentilla samaan aikaan kun palkkatulojen määrä kasvoi 4,8 prosentilla. Saatujen palkkatulojen määrä oli vajaat 2 500 miljoonaa euroa.

Taulukko 6.
Ansiotulot euroa/henkilö vuosina 2009 ja 2010

	2009	osuus %	2010	osuus %
Jaettava yritystulo				
- Elinkeinoiminnasta	10 647	37,3 %	11 066	37,3 %
- Yhtymästä	3 144	11,0 %	3 063	10,3 %
Ansiotulo listautumattomista oy:istä	919	3,2 %	990	3,3 %
Palkkatulot	11 997	42,0 %	12 599	42,5 %
Sosiaalietuudet	1 798	6,3 %	1 872	6,3 %
Muut ansiotulot	50	0,2 %	52	0,2 %
Ansiotulot yhteensä	28 555		29 642	

Suurimmat keskimääräiset tuloerät ovat elinkeinoiminnasta ansiotuloksi luettu tulo sekä osakeyhtiöstä otettu palkkatulo. Listaamattomista osakeyhtiöistä nostetuista osingoista ansiotuloksi luettava osuus oli enää noin viidennes kaikista yrittäjien vuosina 2006–2010 saamista osinkotuloista. Näiden ansiotulo-osinkojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista oli 3,3 prosenttia. Ansiotulo-osinkojen määrä ei juuri muuttunut. Palkkatulojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista nousi noin 30 prosenttiin, kun taas elinkeinoiminnasta ansiotuloksi luetun tulon osuus säilyi reilussa neljänneksessä vuonna 2010.

Voimassa olevan verotuksen aikana palkkatulo on verotuksellisesti tullut ansiotulo-osinkoa edullisemmaksi tavaksi ottaa tuloa ulos listaamattomasta osakeyhtiöstä. Kuitenkaan ansiotulona verotetut osingot eivät ole kadonneet kokonaan, vaikka ne ovatkin vähentyneet huomattavasti. Edelleenkin korkeimmilla ansiotulon rajaveroasteilla ansiotulo-osinko on palkkatuloa edullisempi.

6 SOSIAALITURVAETUUKSET

Yrittäjien saamat sosiaaliturvaetuudet muodostavat 4,6 prosenttia yrittäjien keskimääräisistä tuloista. Laskua siinä on edellisestä vuodesta 0,1 prosenttia. Sosiaalietuuksia oli yrittäjillä vuoden 2010 verotuksessa noin 379 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaava summa oli 371 miljoonaa euroa.

Sosiaalietuuksista noin puolet oli erilaisia eläketuloja. Seuraavaksi merkittävimmät sosiaalietuudet olivat päivä- ja äitiyspäivärahat, muut etuudet jäivät vähäisemmiksi. Merkittävimmän nousun on noussut työttömyysturvaetuuksien sekä tapaturma- yms. päivärahojen määrä.

Taulukko 7.

Sosiaalietuudet euroa/henkilö vuosina 2009 ja 2010

	2009		2010	
Eläketulot	911	50,7 %	935	49,9 %
Päivä- ja äitiyspäivärahat	348	19,4 %	351	18,8 %
Tapaturma- yms. päivärahat	115	6,4 %	125	6,7 %
Työttömyysturvaetuudet	243	13,5 %	274	14,6 %
Muut sosiaalietuudet	181	10,1 %	187	10,0 %
Kaikki yhteensä	1 798		1 872	

Eläketuloa sai noin 16 000 yrittäjää. Keskimääräinen eläketulo oli noin 11 871 euroa. Todennäköisesti nämä YEL-vakuutetut eläketuloa saaneet yrittäjät ovat saaneet joko osa-aikaeläkettä tai saaneet eläkettä osan vuotta ja olleet osan vuotta YEL-vakuutettuja yrittäjiä.

7 YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRIN MAKSAMAT VEROT

Verohallinto tilastoi verovelvollisilta keräämiään veroja ja maksuja. Niitä lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja, jotka verovelvolliset maksavat muihin sosiaalivakuutusrahastoihin kuin Kansaneläkelaitokselle, ei tilastoida veroiksi Verohallinnon tilastoissa. Taulukossa 8 on kuvattu yrittäjien maksamien verojen jakautumista.

Ainoa verotuksen yhteydessä kerättävä sosiaalivakuutusmaksu on sairausvakuutusmaksu. Palkansaajat maksavat sairaanhoitomaksua, joka oli 1,47 prosenttia vuonna 2010 (1,28 % vuonna 2009). Sekä palkansaajat että yrittäjät maksavat päivärahamaksua. Palkansaajien päivärahamaksu oli 0,93 prosenttia ja yrittäjien 1,05 prosenttia (0,70 % ja 0,79 % vuonna 2009). Työnantajat maksavat työnantajan sairausvakuutusmaksua, joka vuonna 2009 oli 2,23 prosenttia (2,00 % vuonna 2009).

Yrittäjien YEL-maksua ja palkansaajan TyEL-maksuosuutta sekä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei tilastoida veroiksi ja maksuiksi Verohallinnon tilastoissa. Vuonna 2010 alle 53-vuotiaiden maksut olivat 21,8 prosenttia ja 4,5 prosenttia ja yli 53-vuotiaiden maksut 21,8 prosenttia ja 5,7 prosenttia. Keskimääräinen YEL-maksu, aloittavan yrittäjän alennus huomioiden, oli 20,0 prosenttia ja palkansaajan TyEL-maksu 4,7 prosenttia. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu oli 0,40 prosenttia vuonna 2010.

YEL-työtulo, jonka perusteella YEL-maksua maksetaan, on yrittäjän työeläkevakuutusyhtiön hänelle määräämä työtulo. Sen pohjana ei ole tosiasiallinen tulo yritystoiminnasta, vaan tiettyjen peruskriteereiden puitteissa yhteisesti yrittäjän ja työeläkevakuutusyhtiön kanssa sovittu summa, jonka perusteella YEL-maksua kerätään ja jonka perusteella myös saadaan eräitä sosiaalietuuksia ja myöhemmin eläkettä. Vuonna 2010 keskimääräinen YEL-työtulo oli 20 109 euroa ja keskimääräinen YEL-maksu 4 022 euroa.

Taulukko 8.

Yrittäjän maksamat verot euroa/henkilö vuosina 2009 ja 2010

	2009		2010	
- Tulovero ansiotulosta vv:ssa	2 357	16,3 %	2 321	15,1 %
- Tulovero pääomatulosta	1 468	10,2 %	1 823	11,8 %
- Kunnallisvero	4 441	30,8 %	4 681	30,4 %
- Kirkollisvero	257	1,8 %	264	1,7 %
- Sairausvakuutusmaksu	462	3,2 %	577	3,7 %
Verot ja maksut yhteensä	8 996	62,3 %	9 672	62,8 %
- Yhtiövero	1 516	10,5 %	1 714	11,1 %
Yrittäjän maksamat verot yhteensä	10 512	72,8 %	11 386	73,9 %
- Keskimääräinen YEL-maksu	3 924	27,2 %	4 022	26,1 %
Verot + YEL-maksu yhteensä	14 436		15 408	

Yrittäjien vuonna 2010 maksamat verot ja maksut nousivat 2,3 prosenttia edellisestä vuodesta samaan aikaan kun yrittäjien tulot nousivat 6,3 prosenttia. Verotuksen keveneminen päättyi vuonna 2010 ja verotus kiristyi. Vuosina 2005–2009 verotuksen keveneminen on ollut ripeämpää muun muassa yhtiöverokannan alentaminen, varallisuusveron poistaminen ja ansiotulon verotuksen keventämisen seurauksena. Osaltaan maksettujen verojen kokonaismäärään on vaikuttanut myös tulorakenteen muutos, jota puolestaan näyttäisi ohjanneen yritysverotus.

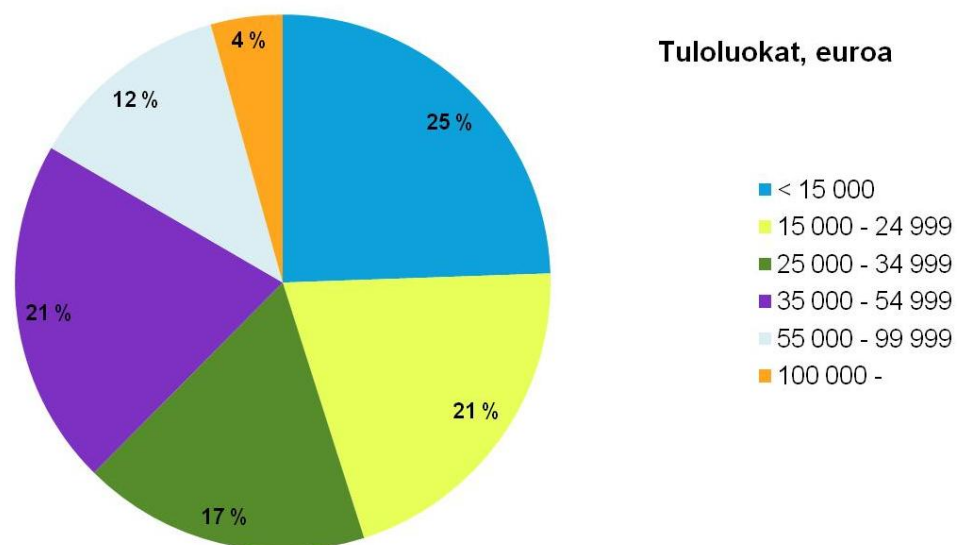
Selkeästi suurimmat erät yrittäjän veroista ja maksuista ovat kunnallisvero, valtion tulovero sekä YEL-maksu. Vuonna 2010 nousivat eniten pääomatulovero sekä sairausvakuutusmaksu ja YEL-maksu. Kokonaisuudessaan yrittäjän keskimääräinen verorasitus kiristyi hieman vuonna 2010 (0,7 %).

8 YRITTÄJIEN TULOJAKAUMA

Tulonjakoselvitysten mukaan yrittäjien tulojakauma poikkeaa palkansaajien vastaavasta tulojakaumasta. Palkansaajille on tyypillistä, että sekä hyvin pieni- että hyvin suurituloisia palkansaajia on suhteellisen vähän ja valtaosa palkansaajista on keskituloisia. Yrittäjien tulojakauma on selvityksissä ollut erilainen siten, että sekä pienituloisia että suurituloisia on suhteessa enemmän kuin palkansaajien tulojakaumassa.

Kuva 1.

Yrittäjien lukumäärän jakauma tuloluokittain vuonna 2010, %

Yleiskuvan yrittäjien tulojakaumasta ja sen muutoksista saa luokittelemalla yrittäjät maksu- ja tulotilaston perusteella kolmeen tuloluokkaan esimerkiksi siten, että pienituloisimpaan luokkaan luetaan ne yrittäjät, joilla vuositulot olivat alle 15 000 euroa. Hyvätuloisiksi määritellään ne yrittäjät, joilla tulot ylittävät 55 000 euroa eli vajaat 4 600 euroa kuukaudessa vuonna 2010. Keskituloisia ovat näiden tuloluokkien väliin jäävät yrittäjät.

Pienituloisia yrittäjiä oli vuonna 2010 noin neljännes kaikista yrittäjistä (kuva 1). Pienituloisten yrittäjien määrä oli hieman laskenut edellisestä vuodesta. Noin 17 prosentilla yrittäjistä tulot ylittivät 4 600 euroa kuukaudessa. Keskituloisten ja hyvätuloisimpien yrittäjien osuus yrittäjien koko määrästä oli vastaavasti laskenut edellisestä vuodesta. (Taulukko 9.)

Taulukko 9.

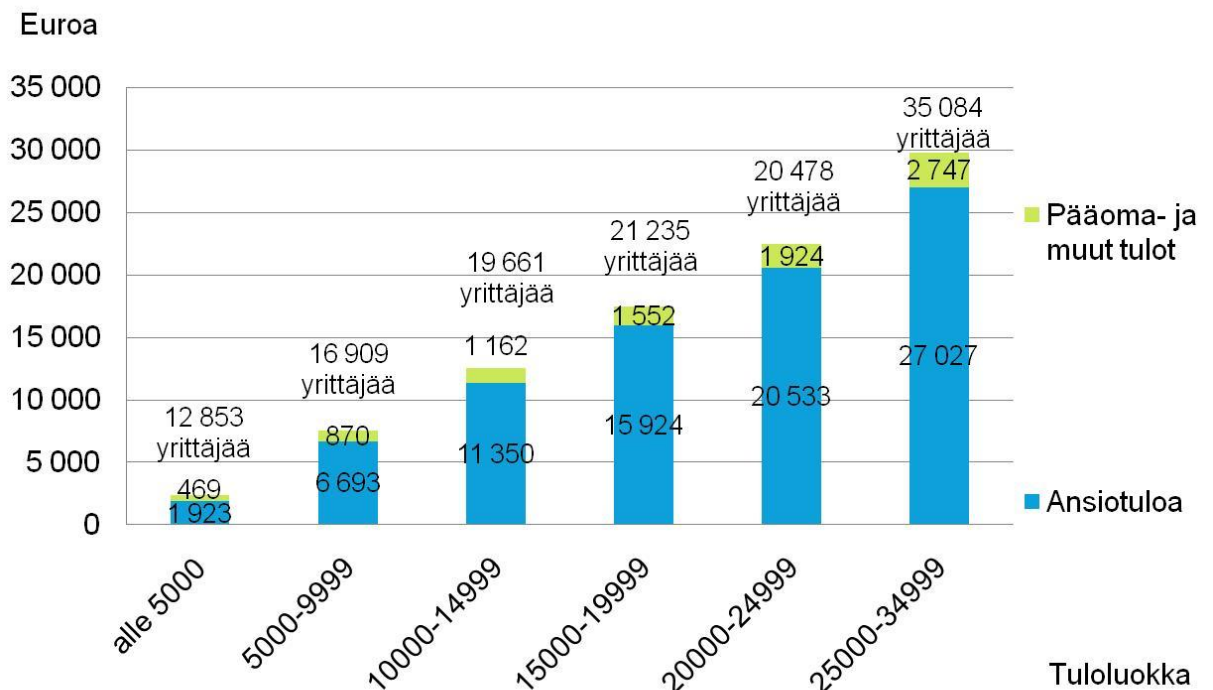
Yrittäjien jakauma tulon mukaan vuosina 2009 ja 2010

Tulot vuodessa	2009	2010
Alle 15 000 euroa	25,8 %	24,5 %
15 000–54 999 euroa	56,1 %	58,9 %
Vähintään 55 000 euroa	18,1 %	16,6 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Osittain pienituloisimpaan tuloluokkaan sijoittuvien yrittäjien suurta määrää selittää se mahdollisuus, että YEL-vakuutetuista osa on toiminut yrittäjänä osa-aikaisesti tai vain osan vuotta. He ovat voineet verotuksessa saada osan tuloistaan myös muusta toiminnasta kuin yritystoiminnasta. Olivatpa tulot muodostuneet millä tavalla tahansa, merkittävä osa yrittäjistä jää sellaisille tulotasolle, joilla esimerkiksi monilla teollisuuden aloilla ei kokopäivätoimisia työntekijöitä ole lainkaan.

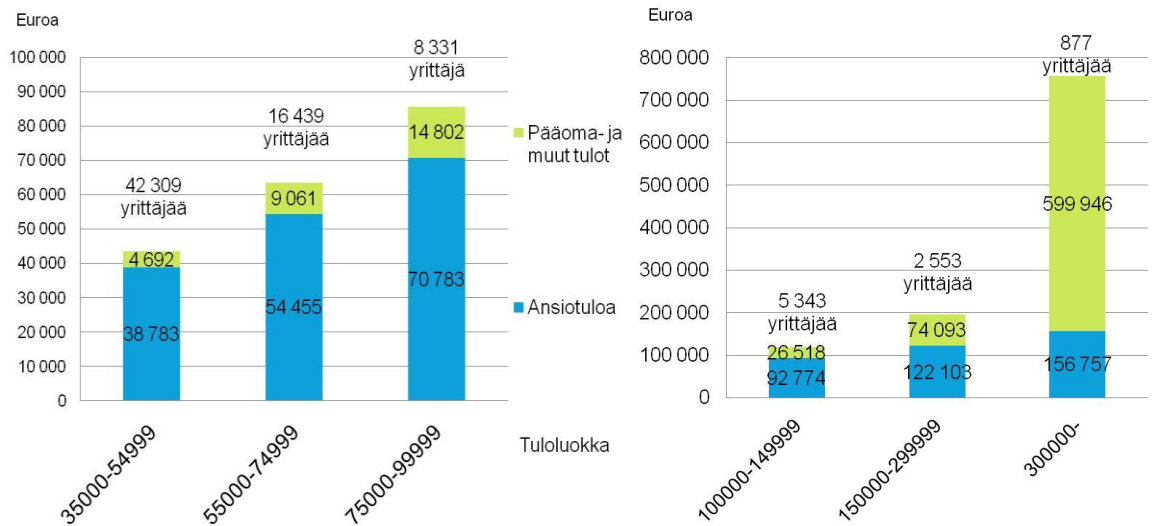
Yrittäjien tulotasosta saadaan tarkempi jakauma tarkastelemalla asiaa hieman tiheämällä tuloluokituksella. Kuvassa 2 tarkastellaan erikseen eri tuloluokkiin sijoittuvien yrittäjien määrää ja tuloja.

Kuva 2.
Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuonna 2010

YEL-vakuutetuista yrittäjistä noin 3 000:lla ei ollut tuloja vuoden 2010 verotuksessa lainkaan ja alle 5 000 euron tuloja sai noin 13 000 verovelvollista. Näin ollen kaikista YEL-vakuutetuista henkilöstä lähes 8 prosenttia oli joko erittäin pienituloisia tai kokonaan vailta verotettavia tuloja vuonna 2010 – myös yhteen kertaan verotetut pääomaosingot huomioon ottaen.

Kuva 3.
Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuodelta 2010 toimitetussa verotuksessa

Suuremmissa tuloluokissa pääomatulojen osuus yrittäjien tuloista lisääntyy merkittävämmän vasta noin 75 000 euron tulotasolta lähtien. Alle 100 000 euron tuloluokissa ansiotulojen osuus oli 80–91 prosenttia. Suurimmassa tuloluokassa, yli 300 000 euroa tuloja saaneilla henkilöillä, joita oli noin 900 henkilöä, ansiotulojen osuus tuloista oli noin viidesosa.

Yrittäjien jakautuminen eri tuloluokkiin muuttui vuonna 2010 suhteessa edelliseen vuoteen siten, että vuonna 2010 pieni- ja suurituloimpiin tuloluokkiin kuuluvien henkilöiden määrä väheni ja vastaavasti 35 000–74 999 euroa ansaitsevien luokissa henkilöiden määrä on kasvanut. Suurin muutos tapahtui toiseksi korkeimpaan tuloluokkaan sijoittuvien henkilöiden määrässä; se on vuodessa laskenut yli 23 prosentilla.

9 YRITYS- JA PÄÄOMAVEROTUKSEN VAIKUTUS YRITTÄJIEN VEROTUKSEEN

Yritys- ja pääomaverotukseen ei vuoteen 2010 mennessä ole tehty oleellisia muutoksia sen jälkeen, kun sitä uudistettiin vuonna 2005. Silloin tehdyillä muutoksilla oli merkittävä vaikutus yrittäjien verotukseen. Yrittäjien verotus keventyi sen seurauksena, että yhtiöverokantaa laskettiin 29 prosentista 26 prosenttiin. Samalla kuitenkin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin. Listaamattomien osakeyhtiöiden osalta muutosta kompensoitiin kuitenkin siten, että osingoista verotetaan vain yhtiön tasolla määrä, joka vastaa 9:ää prosenttia yhtiön nettovaroista, kuitenkin enintään 90 000 euroa osakasta kohden. Ylimenevästä osasta 70 prosenttia on saajalle ansio- tai pääomatuloa. Yrityksen nettovaroista riippuen osinkoverotusta voidaan pitää edelleen pääosin yhdenkertaisena.

Yrittäjien verotukseen vaikuttavat merkittävästi myös tuloverotuksen muutokset, sillä yrittäjien tuloista lähes kolme neljäsosaa on ansiotuloksi luettavaa tuloa. Viime vuosina tuloverotusta on kevennetty, joten myös yrittäjien verotus on hieman kevennyt. Tämä kehitys kuitenkin päättyi vuoteen 2010, vaikka valtion tuloveroasteikkoon tehtiin yhden prosentin korotus asteikkoluokkien tuloarajoihin, marginaaliveroprosentteja alennettiin puolella prosenttiyksiköllä ja korotettiin työtulovähennystä.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2005 yrittäjien verotus keveni noin 1 prosenttiyksiköllä edellisvuoteen. Vuonna 2006 yrittäjien verotus pysyi edellisvuotisella tasollaan. Vuonna 2007 verotus keveni 0,5 prosenttiyksiköllä ja 0,9 prosenttiyksiköllä vuonna 2008. Vuonna 2009 verotus keveni 0,5 prosenttiyksiköllä. Hyvä kehitys katkesi vuonna 2010, jolloin yrittäjien verotus kiristyi 0,2 prosenttiyksiköä. Osaltaan verotuksen tasoon on vaikuttanut tulotason nousu vuonna 2010.

Yritys- ja pääomaverotus on vaikuttanut yrittäjien tulonmuodostukseen. Vuonna 2004, ennen voimassa olevaa yritys- ja pääomaverojärjestelmää, yrittäjät ottivat poikkeuksellisen paljon osinkotuloja listaamattomista yhtiöistä, koska tämä oli verotuksellisesti järkevää. Verotus on vaikuttanut voimakkaasti myös siihen, missä määrin yrittäjät ovat ottaneet osinkotuloa listaamattomista osakeyhtiöistä, missä määrin se on tullut verotetuksi ansiotulona ja missä määrin tuloa on otettu palkkana. (Taulukko 10.)

Taulukko 10.
Yrittäjien osinkotulot vuosina 2004–2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Muutos
								04–10
Osinkotulot, miljoonaa euroa	1 275,3	1 007,3	884,2	991,5	1 068,7	1 081,4	1 156,7	-9,3 %
Saajien määrä	98 327	115 341	120 942	124 755	127 514	130 497	129 466	31,7 %
Osinkotulot listaamattomista yhtiöistä, miljoonaa euroa	1 175,1	922,7	801,0	880,8	968,2	1 004,5	1 075,6	-14,5 %
Saajien määrä	-	51 286	52 471	53 055	53 803	56 098	53 015	-
- Siitä pääomatuloa, miljoonaa euroa ¹⁰	721,9 ¹¹	603,9	614,1	688,2	767,8	814,2	870,0	20,5 %
- Saajien määrä	-	50 921	52 183	52 811	53 511	55 904	52 732	-
- Siitä ansiotuloa, miljoonaa euroa	453,2	320,3	187,0	192,3	199,2	189,5	205,0	-54,8 %
- Saajien määrä	25 085	21 242	18 006	22 027	19 239	16 785	17 576	-29,9 %

Vuodesta 2004 vuoteen 2010 osinkotulot laskivat 9 prosentilla. Osinkotulot listaamattomista yhtiöistä laskivat selvästi tätä enemmän, eli vajaan 15 prosenttia. Samaan aikaan pääomatulo-osingot nousivat 21 prosenttia, mutta ansiotulo-osingot laskivat peräti 55 prosentilla. Yksittäisen yrittäjän tulonmuodostuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että osinkotulot listaamattomista yhtiöistä eivät jakautuneet tasaisesti, vaan reilulla 80 prosentilla yrittäjistä ne jäivät vuonna 2010 alle 5 000 euron.

Sellaisista listaamattomista yhtiöistä saatua osinkotuloa, joka verotettiin ansiotulona, oli vuonna 2004 noin 450 miljoonaa euroa. Vuoteen 2010 mennessä tämän ansiotuloksi luettavan osinkotulon osuus oli kutistunut 205 miljoonaan euroon, josta veronalaista oli 143 miljoonaa euroa.

Laskevaan kehitykseen vaikutti osaltaan se, että vuonna 2005 nettovarallisuusrajan ylittävistä osingoista ansiotuloiksi luettiin vain 57 prosenttia, kun taas vuodesta 2006 alkaen määrä on ollut 70 prosenttia. Tähän vaikutti myös se, että osa yrittäjistä siirtyi ottamaan palkkaa ansiotulo-osinkojen sijasta. Niiden henkilöiden määrä, joiden verotuksessa oli ansiotuloksi luettavaa osinkotuloa, on voimakkaasti supistunut vuosittain. Vuonna 2010 saajien määrä ei muuttunut vaan säilyi noin 17 000 henkilössä.

Yritys- ja pääomaverojärjestelmä on vaikuttanut siihen, että YEL-yrittäjä ottaa yrityksestä suuremman osan tulostaan palkkatulona ansiotulo-osinkojen sijasta. Tällä tavoin yrittäjä voi suunnitella verotustaan. Vuosien 2005–2010 verotilastojen mukaan näin näyttää käyneenkin.

¹⁰ Sisältää myös yhteen kertaan verotetun pääomaosingon.

¹¹ Arvio

Taulukko 11.
Yrittäjien palkkatulot vuosina 2004–2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Muutos
								04–10
Palkka päätoimesta, miljoonaa euroa	1 415,7	1 613,2	1 816,2	2 079,6	2 308,7	2 327,2	2 460,2	73,8 %
Saajien määrä	73 399	77 570	80 726	85 234	89 305	88 120	90 065	22,7 %
Euroa/saaja	19 288	20 796	22 498	24 399	25 851	26 410	26 668	38,3 %

Yrittäjät nostivat vuosittain 100–250 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän palkkaa päätoimestaan lukuun ottamatta vuotta 2009, jolloin kasvu jäi kymmenesosaan eli 20 miljoonaan euroon. Samantapainen kehitys on ollut niiden henkilöiden määrässä, jotka ovat nostaneet palkkaa päätoimestaan. Vuonna 2010 edellisen vuoden pienen pudotuksen jälkeen palkkaa päätoimesta nostaneiden henkilöiden määrä oli jälleen selvässä kasvussa. Sen sijaan keskimääräisen saadun palkkatulon kasvu, joka aikaisempina vuosina on ollut 6–8 prosenttia, jäin vain yhteen prosenttiin.

Kaiken kaikkiaan palkat päätoimesta ovat nousseet 74 prosenttia vuosina 2004–2010 (taulukko 11). Samaan aikaan saajien määrä on noussut 23 prosenttia ja keskimääräinen palkkatulo on kohonnut 38 prosenttia. Tällainen tulomuodostuksen uudelleenjärjestely on joissakin tapauksissa lieventänyt yrittäjän verotuksen kiristymistä.

Matalan nettovarallisuuden yritysten yrittäjien verotuksen kiristymisongelman lisäksi nykyinen yritys- ja pääomaveromalli vaikuttaa niin sanottujen suurten osinkojen saajien verotukseen, kun yhteen kertaan verotettujen osinkojen määrä osakasta kohti on enintään 90 000 euroa. Näiden korkeatuloisten yrittäjien verotuksen kiristymistä on kuitenkin lieventänyt myös se, että varallisuusverosta luovuttiin vuonna 2006.

3 778 henkilön saama osinko tuli vuonna 2010 osittain kahteen kertaan verotetuksi 90 000 euron osinkorajan ylittymisen vuoksi. Näistä YEL-vakuutettuja yrittäjiä oli 1 519. Näiden yrittäjien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 9,2 prosentilla. Yli 90 000 euron osinkojen summa nousi 18,1 prosentilla 232 miljoonaan euroon. Saajaa kohti näitä osinkoja tuli 153 000 euroa, jossa kasvua edellisestä vuodesta oli 8 prosenttia.

Taulukko 12.
Yli 90 000 euroa pääomatulo-osinkoja vuosina 2005–2010 saaneet yrittäjät

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Listaamattomista yhtiöistä yli 90 000 euron osinkojen määrä, miljoonaa euroa	146,1	127,3	152,8	179,3	196,4	231,9
Saajien määrä	980	993	1 137	1 318	1 391	1 519
Euroa/saaja	149 110	128 198	134 427	136 020	141 217	152 637

Julkaisija:
Suomen Yrittäjät
PL 999, 00101 HELSINKI
puhelin 09 229 221
faksi 09 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

